

Fagbevægelsen og kampen mod krisen

Udsendt af
Kommunistisk Parti

Ryesgade 3F
2200 København N
Telefon: 35 35 17 87
Mail: info@kommunister.dk
Web: www.kommunister.dk

Layout og tryk:
Forlaget Arbejderen
© august 2009

ISBN: 87-89599-94-2

Fagligt – politisk oplæg
fra
Kommunistisk Parti

Indledning

Krisen raser med uformindsket styrke, og intet tyder på at den vil klinge af efter en kort periode – sådan som cheføkonomerne i de store banker forudser.

Arbejdsgiverne med Dansk Industri i spidsen har udstukket kursen:

Krisen skal betales af arbejderne med lønnedgang, med forringelse af overenskomsterne – med stigende arbejdsløshed og udsalg af arbejdspladser.

Dansk Industri og den borgerlige regering har hurtigt skabt en fælles kriseoffensiv mod arbejdere og fagbevægelsen, og den har udløst voksende utryghed på arbejdspladserne.

Fagbevægelsen må rejse sig, og organisere arbejdernes modoffensiv mod den kapitalistiske krise. Den må aktivt understøtte kampen for et politisk alternativ til den borgerlige regering og den må frem for alt støtte, organisere og udløse kampen for arbejdernes vigtigste krav og interesser.

Fagbevægelsen er arbejdernes vigtigste enhedsorganisation i kampen mod arbejdsgiverne.

Med dette faglige og politiske oplæg giver vi vores bud på hvilke krav der står i fokus i dag. Og vi giver vores ideer til hvordan kampen kan rejses og organiseres.

*Fagligt Udvalg
Kommunistisk Parti
August 2009.*

Foto: Mette Kramer Kristensen

DEN KAPITALISTISKE KRISE har, med sit hurtige og omfattende gennemslag, stillet fagbevægelsen overfor nye opgaver og udfordringer. Fagbevægelsen skal omstille sig fra en tid med højkonjunktur – med stor beskæftigelse og lille ledighed – til en tid med voldsom stigende ledighed.

En tid med udsalg af arbejdspladser, pres på overenskomsterne og med en øget fare for stærke spændinger mellem danske og udenlandske arbejdere.

Krisen skærper klasse modsætningerne i samfundet. Fagbevægelsen må som konsekvens heraf styrke sine organisationer, sin enhed og sine kollektive overenskomster.

Vi står overfor en altomfattende kapitalistisk krise. Den rammer bredere end de finansielle og bankmæssige sektorer. Den rammer den reale økonomi på alle områder. Antallet af arbejdsløse eksploderer i verden og forventes at vokse fra cirka 190 millioner i 2008 til 241 millioner i 2009.

Fattigdommen og uligheden i verden vil blive yderligere forstærket.

Krisen bliver ikke overvundet i løbet af et par måneder sådan som bor-

gerlige økonomer og politikere gentagne gange udtaler. Der er tale om en langvarig og dyb krise hvis følger endnu ikke står klart for nogen.

FAGBEVÆGELSEN OG FREMTIDEN

Med krisen sættes fagbevægelsen og dens medlemmer på en hård styrkeprøve.

Kampen for at styrke de kollektive overenskomster er en nødvendig forsvarskamp mod forsøg på at kaste krisens byrder over på arbejdernes skuldre.

At den faglige og den politiske kamp hænger uløseligt sammen oplever vi tydeligt i dag. Den kollektive overenskomst og den kollektive velfærd er forbundet med hinanden. At styrke den kollektive velfærd giver det bedste udgangspunkt for at stille krav om indførelse af folkelig kontrol med finanssektoren, gennemførelse af nationaliseringer for at forsvare arbejdspladserne, og for at rejse kampen for socialismen, som den eneste virkelige garanti for den kollektive velfærd.

Kampens udgangspunkt ligger på arbejdspladserne – gennem aktive ring af medlemmerne og demokratiet.

For at mestre tidens kerneopgaver må fagbevægelsens ledelse skifte spor. Den enøjede fokusering på forhandling og samarbejde med arbejdsgiverne slår ikke til i kampen mod den kapitalistiske krise.

Her er der brug for fagbevægelsen som kamporganisation, der bygger på medlemmernes aktivitet og indflydelse på egne forhold.

NY REGERING – NY POLITIK

Den borgerlige regering, der støtter industriens og bankernes interesser, har fra krisens start lagt en stram kurs for at vælte dens byrder over på arbejdernes skuldre.

Uden at ryste på hånden blev der således hurtigt vedtaget en række milliardstore 'hjælpepakker' til bankerne – uden modkrav – hvorimod regeringen flere måneder efter krisens gennemslag stadig ikke har tænkt sig at gøre noget ved den kendsgerning, at ledigheden stiger med flere tusinde arbejdere om ugen.

På linje med regeringens hjælpende hånd til finanskapitalen og industrien vedtog den sammen med Dansk Folkeparti den såkaldte 'rødvinsreform'. Der er tale om en simpel skatteomlægning der tager fra de fattige

Foto: Mette Kramer Kristensen

ge og giver til de rige. Denne reform er ydermere underfinansieret. Det betyder, at den kollektive velfærd igen kommer under pres, når der skal betales for skattelettelserne til de rige.

Den borgerlige regering fastholder sammen med Dansk Folkeparti kursen mod minimalstaten – det vil sige retningen mod et samfund hvor de kollektive overenskomster og den kollektive velfærd udhules. I stedet banes vejen for et markedsdirigeret og privatiseret samfund. Den borgerlige regering fastholder sin 'liberale strategi' – som dens svar på kapitalismens krise.

Fagbevægelsen må deltage aktivt og samlet i den politiske kamp for at vælte den borgerlige regering. Det er en forudsætning for at bekæmpe krisen og dens følger, og i forsvaret for den kollektive velfærd og de kollektive overenskomster.

Men kampen handler ikke alene om en ny regering – eller en ny bogstavkombination. Den handler mere afgørende om gennemførelsen af en ny politik.

Det er derfor vigtigt, at fagbevægelsen formulerer sine forventninger og sine krav til en ny regering – eller til den opposition i Folketinget, der ønsker at overtage regeringsmagten efter den borgerlige regering.

Foto: Sven Espensen

Foto: Mette Kramer Kristensen

Af stor betydning i denne kamp for en ny politik står:

- Udbygning af den kollektive velfærd herunder en genoprettelse af det offentlige sundheds- og sygehusvæsen.
- Et stop for al udlicitering og privatisering og tilbageføring af opgaver til det offentlige.
- Gennemførelsen af en skattereform efter princippet: De stærkeste skuldre skal bære de tungeste byrder.
- Praktikpladsgaranti til de unge.
- Markante forbedringer af de økonomiske vilkår for de dårligst stillede.
- Respekt for fagbevægelsens overenskomster og aftaler.

Fagbevægelsen må spille en aktiv og central rolle, hvis en kommende regering skal anerkende arbejdernes krav og interesser.

Det er derfor vigtigt at der allerede nu tages fælles initiativer til at diskutere de politiske krav på arbejdspladserne, og til at udvikle aktiviteterne i den politiske kamp.

LO, som er samlende for enhedsfagbevægelsen, kan sammenfatte fagbevægelsens politiske krav og præsentere dem for den nuværende opposition i Folketinget, som grundlaget for organiseret støtte i den kommende valgkamp.

KAMPEN FOR TRYGHED

Den borgerlige regering har gennem hele sin levetid bekæmpet det solidariske dagpengesystem, som skal give arbejderne tryghed i en tid med arbejdsløshed. Et omfattende sæt af bureaukratiske love og regler er vedtaget alene for at kontrollere og straffe den ledige, som støder ind i en mur af mistillid.

Men mistilliden er også rettet mod de faglige a-kasser. Den borgerlige regering har vedtaget en plan, der i sidste ende skal integrere de faglige a-kasser i den kommunale struktur, og dermed fjerne dem fra fagbevægelsen. Denne skridtvise kommunalisering må fagbevægelsen bekæmpe. Samtidigt må a-kasserne indgå konkrete samarbejdsaftaler med kommunerne så medlemmerne sikres optimale vilkår her og nu.

Den aktuelle svækkelse af de faglige a-kasser, og forsøget på at integrere dem i den kommunale struktur, handler også om at skabe et øget pres på fagforeningerne og dermed på de kollektive overenskomster.

Det er derfor af vital betydning for fagbevægelsen at kæmpe for de faglige a-kasser og for opretholdelsen af det solidariske dagpengesystem.

Under den nuværende krise er det en kerneopgave for fagbevægelsen at forsvare de arbejdsløses interesser.

I denne kamp rejser der sig følgende:

- *Genopretning af dagpengenes købekraft med 25 procent.* Det svarer til hvad dagpengenes købekraft er blevet udhulet med gennem de sidste 25 år. En almindelig LO-arbejder, der i dag mister sit arbejde, vil således i dagpenge modtage det der svarer til 53 procent af den hidtidige løn. Denne ringe dækning skaber utryghed, og giver ingen garanti mod social nedtur i forbindelse med ledighed.

- *En uddannelsesreform for ledige.* Igennem de sidste år er de økonomiske bevillinger til uddannelse og efteruddannelse af arbejdsløse stort set fjernet. Denne situation må ændres så arbejdsløse og især de ufaglærte arbejdsløse får mulighed for at uddanne sig og på den måde forbedre mulighederne på arbejdsmarkedet.

- *Afbureaukratisering af dagpengereglerne.* A-kasserne og de ledige må frigøres fra de mange meningsløse regler og krav. Målet er at det skal være let at få dagpenge og at dagpengene skal give tryghed.

- *Plan for flere arbejdspladser.* Fagbevægelsen må gå i spidsen med krav om, at der skabes flere arbejdspladser. Der er fx brug for omfattende renovering af offentlige byggerier, for en landsdækkende udvidelse af det almennyttige boligbyggeri, for bygning af hospitaler, skoler osv. Der

er brug for initiativer der styrker miljøet.

• *Kamp mod marginalisering af arbejderne.* Med krisen forstærkes den såkaldte marginalisering af i tusindevis af arbejdere. Mange mister kontakten til arbejdsmarkedet og til fagbevægelsen. Det medfører ensomhed og fattigdom. Kun fagbevægelsen kan varetage deres interesser – og den må organisere dem i fællesskabet, og i den faglige og politiske kamp.

Med den stigende ledighed må der opbygges en aktiv og landsdækkende arbejdsløshedsbevægelse. Den opbygges i lokale fagforeninger og byer på grundlag af de særlige behov og muligheder der eksisterer i de forskellige brancher. Den er vigtig i kampen for at organisere på arbejdspladserne og for at holde fokus i kampen for de arbejdsløses krav.

KAMPEN FOR KOLLEKTIVE OVERENSKOMSTER

Fagbevægelsens kollektive overenskomster udgør grundlaget for de kollektive velfærdsordninger i samfundet. Netop gennem den historiske kamp for overenskomsterne erfarede arbejderklassen betydningen af at finde kollektive svar på fælles problemer. Gennem en høj organisationsprocent bidrager den organiserede fagbevægelse til at opretholde den kollektive velfærd.

Kampen for stærke kollektive overenskomster har således ikke alene stor betydning for arbejderne umiddelbare økonomiske levevilkår, men også en afgørende betydning for de kollektive velfærdsordninger, som er blevet opbygget gennem mange års kamp.

Det er derfor ikke tilfældigt, at den borgerlige regering, industrien, bankerne og de velhavende søger at undergrave de kollektive overenskomster for herigennem at ramme den kollektive velfærd.

De kollektive overenskomster gøres stærke ved at blive brugt, ved at blive vedligeholdt og gennem stadig organisering på arbejdspladserne.

Det er derfor vigtigt at især overenskomsternes kollektive bestemmelser styrkes. Ideer om at indføre en såkaldt 'frit valg' model' hvor hver enkelt arbejder selv kan vælge sin overenskomst eller indføre særlige overenskomstfordele alene for organiserede medlemmer svækker den kollektive styrke, og giver arbejdsgiverne flere muligheder for at spille arbejderne ud imod hinanden.

Kampen mod krisen kræver, at ideer af denne type afvises fordi de vil svække fagbevægelsens enhed og kampkraft.

Foto: Mette Kramer Kristensen

Med krisens gennemslag rejser sig nogle samlende hovedkrav:

- Kampen for generelle lønforhøjelser for at sikre arbejderne købekraft i en tid hvor levevilkårene undergraves og trues
- Kampen for en mærkbar forlængelse af overenskomsternes opsigelsesbestemmelser for at give større tryghed i ansættelsen.
- Kampen for at opgaver der udliciteres til tredje part forpligtes til at følge overenskomsten.

Vi har oplevet flere eksempler på at arbejdsgiverne forsøger at true arbejderne med lukning og fyringer hvis ikke de går ned i løn. Men arbejdsgiverne bruger også de særlige bestemmelser i EU om arbejdskraftens fri bevægelighed. De betyder, at billig og uorganiseret arbejdskraft misbruges af arbejdsgivere til at underbyde overenskomsterne.

Bortfaldet af Østaf-talen vil yderligere forstærke denne udvikling. Den kan udløse stærke spændinger og modsætninger mellem danske og udenlandske arbejdere på arbejdspladserne, og svække kampen mod arbejdsgiverne. Kampen for fælles organisering og kampen for fælles overenskomstdækning uanset hvilket land man kommer fra – er en kamp af central betydning.

Men også den såkaldte 'Laval - dom' og andre lignende domme fra EF-domstolen truer de kollektive overenskomster. Dansk Industri og de øvrige arbejdsgiverforeninger vil ikke holde sig tilbage, hvis de herigenem får muligheden for at amputere især konfliktretten.

Den solidariske kamp for den kollektive overenskomst er fagbevægelsens styrke overfor EU og arbejdsgiverne. Fagbevægelsen må afvise EU's indblanding i den danske overenskomstkamp og rejse krav om at den 'danske forhandlingsmodel' ikke ødelægges af EU og EF-domstolen.

Ideen om at arbejderne lønninger skal sikres ved lov i Folketinget for at imødegå EU's udstationeringsdirektiv og presset på overenskomsterne vil på kort sigt betyde at de kollektive overenskomster kastes i graven. Dette vil blive resultatet fordi skiftende regeringer vil gøre arbejderne lønninger til en kasterbold i det taktiske spil i Folketinget, og fordi arbejdsgiverne ikke ser nogen grund til at forhandle når lønpolitikken besluttet af Folketinget.

Det er vigtigere end nogensinde at fagbevægelsen styrker sin enhed i overenskomstkampen. Fagbevægelsens ledelse bærer ansvaret for at modsætninger mellem for eksempel de offentligt og de privatansatte bringes til ophør. Offentligt og privatansatte har fælles interesser og en fælles kamp.

Foto: Sven Espensen

FAGBEVÆGELSENS KAMP FOR ORGANISERING

Under den nuværende krise er kampen for at organisere arbejderne på arbejdspladserne af vital betydning. Uden stærke fagforeninger kan kampen ikke rejses imod arbejdsgiverne og den borgerlige regering.

Kampen for den faglige organisering bygger uanset ide eller retning på det enkle forhold, at kun en høj organisationsprocent giver den kollektive overenskomst styrke og gennemslag. Det drejer sig om at aktivere medlemmerne på arbejdspladserne og i klubberne. Kun herigennem kan overenskomsten forsvares og demokratiet styrkes. Aktive fagforeninger i lokalområderne udvikler solidariteten og understøtter den daglige kamp for organisering på arbejdspladserne.

Ideen om at fagbevægelsen – for at overleve – skal levere 'serviceydelser' til det enkelte medlem er forfejlet. Fagbevægelsen kan ikke overleve ved at forvandle sig til et supermarked eller ved at fungere som en centralt styret koncern. Disse ideer bygger på frygt for klassekampen, og de fjerner fokus fra den medlemsaktivitet der giver overenskomsten styrke og demokratiet et reelt indhold.

Fagbevægelsens kampkraft bygger ikke på store og dyre forbunds-kontorer. Den udspringer af det enkelte medlems aktive indsats for egne og for arbejdskammeraternes interesser.

FAGBEVÆGELSENS INTERNATIONALE OPGAVER

Fagbevægelsens internationale kamp har gennem hele dens historie spillet en særdeles vigtig rolle. Arbejdsgiverne har altid forsøgt at spille arbejderne i de enkelte lande ud imod hinanden for at sikre sig selv den størst mulig indtjening.

Den internationale solidaritet er af afgørende betydning for at imødegå forsøg på omfattende internationalt løntrykkeri. Den internationale solidaritet styrkes ved at udvikle kontakterne direkte mellem arbejderne i de store internationale virksomheder og over grænserne i de enkelte brancher.

Kampen mod krisen udvikler sig i de enkelte lande. Vi har set hvordan arbejdere i andre lande allerede har organiseret store demonstrationer, er gået i strejke, har besat virksomheder osv. Fagbevægelsen i Danmark er en del af denne kamp, og den må selv tage initiativer der styrker arbejderne enhed og give støtte til kampen i andre lande moralsk, politisk og økonomisk.